

Klimat- och näringslivsdepartementet
Enheten för cirkulär ekonomi, kemikalier och strålning
Lisa Anfält Widlund

Stockholm
2025-06-09

Vår referens
Patrick Krassén

Dnr
KN2025/00591

Remissyttrande

Promemorian *Tillsyn och kontroll inom miljöbalkens område*

Företagarna är inte upptagna på missivet för remissen av den angivna promemorian. Vi vill trots detta inge våra synpunkter.

Förslaget i korthet

I promemorian läggs förslag fram om att anpassa och komplettera nationella bestämmelser inom miljöbalkens tillämpningsområde till EU:s kontrollförordningar, nya möjligheter till fördelning av tillsyns- och kontrollansvar mellan statliga och kommunala myndigheter och förändringar av kommuners tillsyn och kontroll.

En statlig tillsynsmyndighet föreslås kunna överta ansvar för sådan tillsyn som en kommun annars har ansvar för och en kommun kunna, efter överenskommelse med en marknadskontrollmyndighet, utföra vissa marknadskontrolluppgifter. Myndigheter som utför kontroll enligt EU:s marknadskontrollförordning föreslås kunna begära kostnadsfria prover av kemiska produkter, biotekniska organismer och varor, samt att myndigheter ska få utökad rätt till ersättning för kostnader för provtagning och analys av prover samt för köp under dold identitet (testköp) av kemiska produkter, biotekniska organismer och varor. Det föreslås vidare att regeringen ska få meddela föreskrifter om hur kommunerna ska planera, genomföra och utvärdera tillsyn enligt miljöbalken och kontroll enligt EU:s kontrollförordningar.

Författningsändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2026.

Företagarnas inställning

Förslagen i promemorian berör till del förhållandet mellan olika nivåer av det offentliga (statliga myndigheter och kommuner), till del vilken aktör som ska stå kostnaden för kommuners och myndigheters prover, analyskostnader och testköp inom ramen för marknadskontroll.

Företagarna har inga synpunkter på förslagen om att en statlig tillsynsmyndighet eller länsstyrelsen ska kunna ta över tillsynsuppgifter från en kommun som så begär, eller efter prövning av regeringen, att tillsynsuppgiften senare ska kunna återlämnas till kommunen, att en kommunal nämnd efter överenskommelse med en marknadskontrollmyndighet ska kunna utföra ytterligare kontroll enligt EU:s marknadskontrollförordning på vissa områden, att regeringen ska kunna meddela föreskrifter om hur kommunerna ska planera, genomföra och utvärdera tillsynen, och övriga förslag som rör kompetensfördelningen mellan myndigheter, länsstyrelser och kommuner.

Företagarna är emellertid starkt kritiska till att de företag vars produkter som blir föremål för testköp, tillsyn eller kontroller ska stå för kostnaden, oavsett om det är kommunen, länsstyrelsen eller en statlig kontrollmyndighet som utför insatsen. Det är självklart fullt rimligt att regeringen eller myndigheter den bestämmer, liksom i förevarande fall kommuner, ska kunna förelägga företag att lämna prover, eller genomföra testköp/dolda köp, men det är verksamhet inom ramen för myndighetsuppdraget, som därför också bör bekostas genom den offentliga instansens budget. EU:s marknadskontrollförordning uppställer ingen skyldighet för företag att tillhandahålla prover kostnadsfritt. Det framgår också av promemorians konsekvensanalys att förslagen kommer att medföra ökade kostnader för de företag som blir föremål för förelägganden och testköp. Företagarna ifrågasätter legitimiteten i att fullkostnadstäckningsprincipen tillämpas på detta sätt, som skjuter över kostnaden för en myndighetsfunktion på företag, utan någon motprestation.

Företagarna avstyrker därför förslagen om att myndigheter, länsstyrelser eller kommunala nämnder ska kunna begära prover kostnadsfritt vid marknadskontroll, att kostnader för provtagning och undersökning ska kunna avkrävas det inspekterade företaget, och att myndigheter ska kunna begära ersättning för kostnaden vid testköp.

Patrick Krassén
Policychef
Företagarna

Pernilla Norlin
Samhällspolitisk chef
Företagarna